

* ZFD2EBA27E4 *

Participatieadviesraad Sociaal Domein
t.a.v. de heer A. van Holsteijn

Wij hebben u gevraagd een advies uit te brengen over de notitie Maatschappelijke zorg 2017-2020.

De vraag hierbij aan de PAR is of het regionaal kader voldoende handvatten biedt om maatschappelijke zorg uit te voeren via lokaal - of regionaal georganiseerde voorzieningen.

Uw kenmerk:

Uw brief van:

Ons kenmerk:

Bijlagen:

Voor informatie:

Contactpersoon:

A/UIT - 1631071

Telefoonnummer:

Waddinxveen:

Afdeling Maatschappij

Bauhuis, Esther

14 0182

25 oktober 2016

Onderwerp: Antwoord op uw advies Regionaal Kader maatschappelijke zorg 2017-2020.

Geachte heer van Holsteijn,

Wij hebben in juni uw advies ontvangen. Omdat nadien een gezamenlijk advies van alle adviesraden in de regio Midden-Holland niet tot stand is gekomen, hebben wij uw advies meegegeven aan de opstellers van het regionaal kader met het verzoek de nodige aanpassingen te doen. Een deel van uw opmerkingen is verwerkt en terug te vinden in het Regionaal Kader dat nu ter besluitvorming is gestuurd naar de gemeenteraad van Waddinxveen. Niet alle opmerkingen zijn verwerkt, deels ook omdat ze vragen om een lokale reactie.

Hieronder geven wij puntsgewijs een reactie:

1. U geeft aan dat de ambities heel algemeen zijn en op een hoog abstractieniveau beschreven; dat dit kader voor bijna elke gemeente in Nederland toepasbaar is en daardoor onvoldoende concreet is voor de Waddinxveense situatie.

Wij herkennen wat u opmerkt. Inderdaad zijn ambities in een regionaal kader vrij algemeen. Het Regionaal kader sluit aan op de landelijke bewegingen in het sociaal domein en biedt een kader voor alle inwoners, activiteiten en organisaties in de regio Midden-Holland. De onderwerpen die de maatschappelijke zorg in Midden-Holland betreffen, spelen ook in veel andere gemeenten in Nederland.

Het regionaal kader wordt jaarlijks uitgewerkt in een regionaal uitvoeringsprogramma met concrete doelen, activiteiten en resultaten. We gaan het regionaal kader concreet maken voor de Waddinxveense situatie.

2. Het kader bevat voornamelijk een kwalitatieve beschrijving van de bereikte resultaten in de lopende periode. Onze voorkeur gaat uit naar een getalsmatige beschrijving van de bereikte resultaten en de beoogde resultaten.

Het huidige regionaal kader bevat al wat meer ijkpunten dan de concept versie die de PAR ontvangen heeft. Wij geven bij de gemeente Gouda aan dat waar mogelijk, doelen en resultaten concreet opgenomen worden in het uitvoeringsprogramma.

3. Het regionaal kader is een notitie op hoofdlijnen, toch worden in deze notitie een aantal essentiële zaken gemist zoals;
  - o de beoogde fundamentele verandering van werkwijze zoals beschreven in de inleiding;

- o de acties tbv van de beoogde cultuuromslag zoals beschreven in de inleiding.
- o een financiële uitwerking;
- o concrete resultaten uitgedrukt in kwantitatieve resultaten qua tijdsplanning, inzet van medewerkers en euro's;
- o een beschrijving van de effecten voor de gemeente Waddinxveen zowel in euro's als in acties en resultaten.

Uitgangspunten zijn te ambitieus, daardoor niet realistisch en bieden te weinig houvast voor het uitvoeren van de zorg. Te veel pagina's (elf) voor een beschrijving van algemene uitgangspunten zonder kengetallen.

Het Regionaal Kader sluit aan op de visie Sociaal Domein en het beleidskader Gebundelde Krachten. Daar staan de fundamentele veranderingen in cultuuromslag en werkwijze nader toegelicht. In het Regionaal Kader wordt er, weliswaar summier, op p.6 naar verwezen.

De ambities in het regionaal kader borduren voort op de andere werkwijze overeenkomstig het beleidskader Gebundelde Krachten (sociaal domein); zo zijn 'herstel van eigen kracht', 'de lokale steunstructuur op orde' ambities die de komende vier jaar nader uitgewerkt worden en die een andere werkwijze tot doel hebben ten opzichte van de ondersteuning die voorheen werd geboden.

Op pagina 10 is een tabel met jaarlijkse bestedingen opgenomen. Op basis van het jaarlijkse regionaal uitvoeringsprogramma wordt de besteding van de middelen besproken en wordt de dekking aangegeven. Dekking komt uit centrumgemeentegelden van Gouda, uit middelen van aanbieders en uit middelen van de regio-gemeenten. Die ontvangen jaarlijks middelen in het kader van Collectieve Preventie en Zorgvernieuwingsmiddelen (CP/ZVP) die zij hiervoor inzetten.

Belangrijk is dat gemeenten zelf een verbinding gaan leggen tussen de doelen en resultaten uit het regionaal kader naar de lokale doelen en resultaten. Elke gemeente heeft inbreng in het regionale uitvoeringsprogramma. Daarnaast kent elke gemeente wel een lokaal uitvoeringsprogramma maatschappelijke zorg of sociaal domein waar lokale accenten aangebracht worden.

4. Met betrekking tot het onderdeel huisvesting verdient het onderwerp veiligheid zowel voor degene die maatschappelijke zorg nodig hebben als de omwonenden veel meer aandacht. Essentieel onderdeel hiervan is ook de communicatie met de omwonenden.

Wij zijn het met u eens dat communicatie een belangrijk onderdeel is en nemen dat op in de uitvoering.

5. In de plannen voor de nieuwbouw zal nadrukkelijk rekening gehouden moeten worden met de behoefte aan huisvesting ten behoeve van maatschappelijke zorg. Er is een aantal uitbreidingslocaties in Waddinxveen waarop nieuwbouw plaats vindt. Organiseer op de kortst mogelijke termijn afstemming tussen de verschillende partijen die op zoek zijn naar huisvesting voor de doelgroep van de maatschappelijke zorg. De bereidheid hiertoe het gesprek aan te gaan is er. Noodzakelijk is dit vanaf het begin gezamenlijk te doen. Dit voorkomt versnippering.

Hier zijn we inderdaad mee bezig. Indien individuen en organisaties interesse hebben in nieuwbouw dan gaan wij daar het gesprek mee aan. Vanuit wonen worden verbindingen met zorg en ondersteuning gelegd. We stemmen lokale initiatieven af met de regio via de werkgroep Wonen en Zorg.

6. Het optimisme met betrekking tot de doorstroming dient getemperd te worden. Uitgegaan moet worden van de reële vraag naar voorzieningen. Het beeld is dat er ook nog wachtlijsten voor verschillende voorzieningen zijn. Daarbij gaat het om kwetsbare groepen die veel aandacht behoeven.

We gaan ervan uit dat de meeste mensen niet naar een opvangvoorziening willen, maar liever in een woning wonen en dichtbij huis ondersteuning vinden. Die mogelijkheden zijn er en worden nu ook georganiseerd. Via urgentieverklaringen is er bijvoorbeeld doorstroom naar huisvesting mogelijk. In de regio zijn daar afspraken over gemaakt. Overigens zijn voor mensen die dat nodig hebben, opvangvoorzieningen beschikbaar via de maatschappelijke zorg.

De reële vraag is lastig te bepalen. Die is afhankelijk van diverse factoren en van de individuele vraag van mensen. Wij hebben geen zicht of directe invloed op de instroom, zeker niet als mensen van buiten de regio komen.

De exacte vraag naar voorzieningen varieert van persoon tot persoon. In Waddinxveen is er bijvoorbeeld vraag naar goede dagvoorzieningen. Daarom werken we aan het project Ontmoeten in Waddinxveen, gebaseerd op het concept van het Bruisnest in Gouda, ook vermeld in het Regionaal Kader. Hier wensen we een algemene voorziening te maken waarin mensen met diverse hulpvragen vrij kunnen inlopen en gestimuleerd worden te ondernemen.

7. Het betrekken van maatschappelijke organisaties en met name de cliëntenorganisatie is essentieel om tijdig signalen te krijgen van de behoefte aan maatschappelijke zorg.

Hier zijn we mee eens en hier werken we aan, bijvoorbeeld met de inzet van de Zorgvragersorganisatie (ZOG). Zij werken met ervaringsdeskundigen, mensen die ook maatschappelijke zorg nodig hadden of hebben.

8. Er zal veel meer aandacht voor de samenwerking en regievoering op het leveren van maatschappelijke zorg moeten zijn. Dit om de wachlijsten weg te kunnen werken in een situatie dat de budgetten van het rijk terug zullen lopen.

Die aandacht en regievoering is er. Door de ontwikkeling van ambulantisering zal meer ondersteuning thuis georganiseerd moeten worden en moeten partijen meer samenwerken om de ondersteuning goed op elkaar af te stemmen.

9. Duidelijkheid moet er komen over de vraag hoe om te gaan met hulpvragen die alleen buiten de regio kunnen worden opgepakt.

Inwoners van Waddinxveen worden, wanneer dat nodig is, geholpen met ondersteuning die regionaal is ingekocht bij partijen die ook buiten de regio werken. Het is niet zo dat inwoners geen gebruik kunnen maken van aanbod buiten de regio georganiseerd. Wel wordt eerst gekeken naar de ondersteuning dichtbij.

10. De nota gaat uit van een grote rol van het eigen sociale netwerk en vrijwilligers en daarnaast van de omkering van beperkingen naar mogelijkheden. Hier wordt een voorschot genomen op een verandering waarvan onduidelijk is of en in welke mate deze zich zal voordoen. Niet duidelijk is of deze gewenste feitelijke verschuiving van de formele naar de informele zorg gebeurt vanuit het belang van de cliënt of gedreven wordt door noodzakelijke bezuinigingen. De uitwerking van met name de actielijnen lijkt niet geschreven te zijn vanuit het belang van de cliënt maar vanuit de noodzaak tot bezuinigingen in de maatschappelijke zorg. De samenwerking tussen formele en informele zorg is nog geen vanzelfsprekendheid.

De verschuiving van de formele naar de informele zorg is een landelijk ingezette beweging. Als gemeente hebben wij te organiseren dat inwoners met een bepaalde hulpvraag geholpen worden. Vaak gebeurde dat met een geïndividualiseerde maatwerk oplossing. De vraag naar 'normaliseren' en ontzorgen' werd regelmatig overgeslagen. Nu wordt gestimuleerd eerst zelf naar oplossingen te zoeken en gebruik te maken van informele ondersteuning. Mensen hebben daar vaak baat bij. De actielijnen in het regionaal kader zijn erop gebaseerd om de stap naar normaliseren en ontzorgen actief in te zetten.

11. De komende tijd gaat de discussie in Midden Holland lopen over de vraag wat lokaal gedaan moet worden en wat in gezamenlijkheid. Gouda zal niet meer zoals tot nu toe als centrumgemeente optreden. Budgetten zullen worden verdeeld worden over de gemeenten. Aan deze discussie zitten veel haken en ogen. Voorkomen moet worden dat mensen met een hulpvraag die niet in Waddinxveen kunnen worden geholpen niet elders terecht kunnen omdat er geen budget is. Dat is een probleem dat zich bij vele zo niet alle gemeenten in Nederland voor doet en waarvoor naar verwachting de VNG suggesties tot oplossing zal aandragen. Het is noodzakelijk deze discussie op korte termijn regionaal te voeren.

De rol van centrumgemeente lijkt te gaan veranderen. In de loop van 2017 komt meer duidelijkheid over de rol van centrumgemeenten en de verdeling van centrumgemeentegelden. Mogelijk dat regiogemeenten een deel van de centrumgemeentegelden ontvangen en zelf gaan besluiten hoe ze deze middelen inzetten. Gemeenten kunnen er dan ook voor kiezen de dan lokale middelen gebundeld in te zetten. Immers, veel voorzieningen met een regionaal karakter zijn in Gouda gevestigd maar zijn tevens beschikbaar voor inwoners van Waddinxveen. Voor inwoners heeft dit geen gevolgen. Inwoners met een hulpvraag worden altijd geholpen; het budget is geen reden om iemand geen ondersteuning te bieden.

12. Bijlage 1 met de actielijnen

Is een eerste aanzet tot het benoemen van de beoogde resultaten en het benoemen van organisaties die aan de slag gaan om het doel te bereiken. De volgende opmerkingen met betrekking tot de inhoud:

- Het is een vrijblijvende beschrijving van de doelen;
- Onbekend is de concrete beschrijving van de nul situatie;
- Het beoogde resultaat is niet toetsbaar;
- In de kolom 'Wie gaat dat doen' worden voornamelijk gemeenten genoemd. Dat is te algemeen geformuleerd. De voorkeur van de PAR gaat naar het benoemen van een verantwoordelijke functionaris.
- Doelstellingen zijn niet SMART (Specifiek, Meetbaar, Acceptabel /Ambitieuw, Realistisch / Relevant en Tijdgebonden)
- Op welke wijze is de regie geregeld bij lokale/regionale projecten?
- Gemist wordt op welke wijze "best practices" binnen de gemeenten met elkaar gedeeld worden.
- Bij het creëren van een veilig vangnet wordt het betrekken van maatschappelijke organisaties (bijvoorbeeld Gered Gereedschap) gemist. Deze (gesubsidieerde) organisaties kunnen ook ingeschakeld worden.

Uw advies om doelstellingen meer smart te maken, om verantwoordelijke functionarissen te benoemen en duidelijk de regierol te benoemen, nemen wij ter harte en zullen wij in de uitvoeringsplannen inbrengen. Het is inderdaad zo dat ook clientorganisaties, woningbouwverenigingen en de gesubsidieerde organisaties een belangrijke rol in de uitvoering hebben. Via het regionale platform worden de acties en vorderingen per gemeente aan elkaar teruggekoppeld.

13. Bijlage 2 met de evaluatie regionaal kader 2013 - 2017

Een compacte opsomming per thema van de evaluatiepunten.

Na het lezen van de evaluatie heeft de PAR de indruk dat de uitkomsten van de evaluatie onvoldoende zijn gebruikt bij het actualiseren van het regionaal kader en het schrijven van bijlage 1 met de actielijnen.

Een algemene opmerking is dat het toevoegen van een verklaring van de gebruikte afkortingen een handig hulpmiddel is.

De uitkomsten van de evaluatie over de periode 2013-2016 zijn inderdaad op enkele onderdelen niet voldoende uitgewerkt en worden daarom opnieuw opgenomen in het regionaal kader 2017-2020. We nemen dit mee in de nieuw op te stellen uitvoeringsplannen en onderzoeken of we ook jaarlijks een verantwoording kunnen opstellen.

14. Bijlage 3 met de Planning

De planning is door de PAR voor kennisgeving aangenomen, geen reactie vereist.

15. Bijlage 4 met de factsheet opvang en beschermd wonen

De inhoud van deze bijlage is door de PAR voor kennisgeving aangenomen, geen reactie vereist.

16. Conclusie

Het regionaal kader maatschappelijke zorg 2017 – 2020 is een notitie met fraaie, algemene uitgangspunten mbt de zorgverlening maar biedt onvoldoende handvatten om een fundamentele verandering in de werkwijze m.b.t. het uitvoeren van maatschappelijke zorg via lokale of regionaal georganiseerde voorzieningen te realiseren. Tevens wordt een voorschot genomen op een verandering waarvan onduidelijk is of en in welke mate deze zich zal voordoen.

Uw conclusie kunnen wij niet delen. Het regionale kader biedt naar onze mening voldoende actielijnen om regionaal en lokaal de uitvoering op te pakken en verder te werken aan de fundamentele verandering in werkwijze. Wij zijn het wel met u eens dat de actielijnen op hoofdlijnen benoemd zijn en dat er nog veel nodig is om concrete doelen, acties en resultaten te formuleren in de uitvoeringsplannen (zowel regionaal als lokaal). Daar informeren wij de gemeente Gouda over.

Wij blijven graag met de PAR in gesprek over de uitvoeringsplannen, over de veranderingen die zich voordoen en betrekken daarbij graag uw aanbevelingen. Laten we uw kennis en ervaring inzetten voor de regionale en lokale plannen.

17. De aanbevelingen van de PAR zijn de volgende:

- Doe niet van alles een beetje maar geef per kalenderjaar aan welke prioriteiten er gegeven worden aan het realiseren van welke doelstellingen. Deze jaarlijkse thema's zijn gebaseerd op de getalsmatige beschrijvingen. Geef per thema / kalenderjaar aan wat de financiële consequenties zijn.

- Verwijder de 3e paragraaf uit de inleiding met de tekst over de fundamentele verandering in werkwijze. Er vindt een fundamentele verandering in de WMO plaats, maar geen fundamentele verandering in de werkwijze.
- Werk met SMART doelstellingen
- De doelstellingen zijn regionaal, de aanpak is lokaal;
- Zoek je kracht in de beperking. Beschrijf een aanpak op welke wijze lokaal keuzes gemaakt worden in de te realiseren doelstellingen. Deze keuzes zijn gebaseerd op een getalsmatige beschrijving van de nulsituatie en de beschreven situatie in 2020.

Wij nemen uw aanbevelingen om acties, doelen en resultaten te concretiseren in uitvoeringsplannen over. Waar het mogelijk is, zal de aanpak lokaal zijn en lokaal gefinancierd worden. Wij denken dat een fundamentele verandering in de Wmo ook vraagt om een fundamentele verandering in de werkwijze. Wij merken nu al de gevolgen van de veranderingen in het rijksbeleid. De actielijnen geven voldoende aanzet om regionaal en lokaal een andere werkwijze in te zetten, overeenkomstig de visie en uitgangspunten van het beleid sociaal domein.

Wij danken u hartelijk voor uw adviezen. De gemeente Gouda ontvangt van ons een schriftelijke reactie met het verzoek de punten in deze brief uit te werken in de uitvoeringsprogramma's. Wij informeren u over de programma's. Tevens lichten wij onze reactie op uw advies graag toe in een nader overleg met de PAR.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van de gemeente Waddinxveen,
de secretaris, de burgemeester,

(mw. A.B. Blomme)

(drs. H.P.L. Cremers)